

Kommunen fik som Bederlag derfor Ret til at opkræve denne Afgift, der altsaa radiceredes i Jorden og er en Jordrente, der er af ren privatretlig Karakter og, beholdende denne Karakter, indflyder i Kæmmerkassen til Fordel for den samlede Kommunes Beboere. Denne privatretlige Karakter gjør altsaa, at, for saa vidt man vilde skride til en Afløsning deraf, maatte det ske i Overensstemmelse med Grundlovens § 82 imod fuld Erstatning og endda kun i Tilfælde af, at Almenvellet krævede det. Jeg vil antage, at denne sidste Omstændighed allerede turde medføre, at man meget vanskeligt vil kunne skride ind her, thi at paasta, at Almenvellet kræver en Afløsning af denne Afgift, forekommer mig at være temmelig meget sagt. Selv om man imidlertid vilde anse Sagen for at være af en saadan Bigtighed, at Almenvellet krævede denne Afløsning, fremstiller sig den anden aldeles uafviselige Fordring, at man skal give fuld Erstatning. Jeg veed nu ikke, hvorhen den erede Forespørger har tænkt sig, at man skulde vende sig for at skaffe Kjøbstaden, der vægter sig ved at give Slip paa dette privatretlige Krav, fuld Erstatning. Det er mig aldeles ikke klart, hvorhen man skal vende sig; thi — som det erede Medlem saa rigtig har fremhævet — hver enkelt Kjøbstad, kan man næsten sige, har sine Regler med Hensyn til denne Afgift, og denne har derhos den mærkværdige Karakter, at den ikke lader sig angive til nogen bestemt Sum. Den Kjøbstad, der i Dag har temmelig betydelige Indtægter af saadan Jord, kan jo i Morgen, naar Jorden gaar over i indenbys Mænds Eie, være aldeles uden Indtægter fra denne Rilde. Den Afgift, som paa Grund af hyppigt Gierksifte — selv det Gierksifte, der finder Sted som Følge af Dødsfald, kan jo medføre Afgiftens Stigen — er vorret op til at blive en Lønde Byg pr. Td. Land, kan jo aldeles forsvinde ved nyt Gierksifte. Forholdet er, kort sagt, af en saa elastisk Natur, at det er umuligt at finde en bestemt Sum, der kan lægges til Grund ved Afløsningen, hvis man skulde beslutte sig til en saadan. Det forekommer mig derfor, at en Svangsafløsning efter Grundlovens § 82 vilde være lidet heldig. Der er ogsaa i de Erklæringer, som man har faaet fra de enkelte Kjøbstæder, tilstrækkeligt Spor tilstede til, at det kan ses, at i alt Fald de fleste Kjøbstæder kun ønske at se Afgiften modificeret saaledes, at den ikke bliver saa ugunstig for de paagjældende Erhververe, som Tilfældet er nu. Da dette Spørgsmaal er blevet reist paa en Tid, hvor jeg har havt Indflydelse paa Indenrigsministeriets Administration, har jeg havt Anledning til at overveie Sagen, og det er da forekommet mig, at den Vej, som det var naturligt for Indenrigsministeren at gaa, vilde være den, at Ministeriet søgte indledet Underhandlinger med de enkelte Kjøbstæder om en mere tidssvarende, en mere —, om jeg tør bruge dette Udtryk — efter vore Forhold og

vor Opfattelse forstandig Ordning, i hvilke Underhandlinger naturligvis de nuværende Eiere maatte inddrages. Naar derefter særlig Overenskomst for hver Kjøbstads Vedkommende var tilveiebragt overensstemmende med de særegne Forhold, vilde Indenrigsministeriet anse sig bemyndiget til at meddele sin Approbation i Genhold til den almindelige Bemyndigelse i Reskriptet af 1823. Dertil vil jeg erklære mig villig, medens jeg derimod ikke kan være villig til paa den Maade, som den erede Forespørger nævnte, at søge Forholdet ordnet ved en Lovangslou.

Chr. Pedersen: Det er ganske vist, at det er meget vanskeligt at faae den her omhandlede Sag ordnet, saa meget mere som den høit erede Indenrigsminister her taler om at expropriere mod fuld Erstatning. Det er mig ikke muligt at forstaa, hvorledes man kan komme ind paa denne Tanke; thi til hvem skulde der gives Erstatning? Formodentlig til Kjøbstadskommunen; men da dennes Beboere jo frivillig have solgt Jorderne, hvorledes kan der saa være Tale om Expropriation mod fuld Erstatning. Vel kan man ikke sige, at det er Kommunen som Kommune, der har skilt sig ved disse Jorder; men da det dog er dens enkelte Beboere, der have gjort det, bliver den erede Ministers Tanke mig dog lige ufattelig. Der kan kun være Tale om Expropriation, naar Staten tager en Mands Eiendom, men ingenlunde naar Vedkommende godvillig har skilt sig ved den. Skjøndt jeg erkjender, at det er meget vanskeligt at ordne hele dette Forhold, tror jeg dog nok, at der med god Villie fra Regjeringens Side kan gøres Noget i den Retning, og jeg vilde derfor meget beklage, om man lod denne Sag ligge hen. Man siger vel nu, at Tanken om en Ordning en Gang er opgiven af den hæderlig omtalte Mand, Oberst Tscherning, og man mener, at, naar han har ladet den falde, saa er der Intet at udrette ved den. Det er dog imidlertid tvivlsomt, om dette har været hans Motiv, eller om han ikke har ment blot dette, at Tiden endnu ikke var kommen til at ordne den. Byerne i det Stift, hvorfra jeg er, have adskillige Tusinde Lønder Land af den Slags Jord, hvorom der her er Tale, og der høres de samme Besværinger fra Beboerne paa disse Jorder som fra Beboere paa lignende Jorder rundt omkring i Landet, idet man beklager sig over at maatte svare Afgift til vedkommende Kommune, skjøndt man ikke har nogen Interesse i de Anlæg som Gasbelysning, Brolægning osv., hvortil Kommunens Indtægter anvendes. Jeg skal ikke tale om de forunderlige og mislige Eiendoms-handler, som hele dette Forhold kan give Anledning til, og som man næsten kan kalde svigagtige Spekulationer; i det Mindste er det rene Spekulationsforetagender, som jeg anser for meget uheldige. Naar det altsaa nu er gamle, forældede Bestemmelser, hvorom der er Tale, Bestemmelser,